

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/76/2021
Identifikačné číslo spisu: 4120010412
Dátum vydania rozhodnutia: 15.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4120010412.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému Š. H. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 15. novembra 2021 v Bratislave o dovolaní obvineného Š. H. proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 2. júna 2020, sp. zn. 5T/27/2020, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2020, sp. zn. 4To/64/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Š. H. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 2. júna 2020, sp. zn. 5T/27/2020, uznal obvineného Š. H. vinným z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase v dobe od 20.30 hod. do 22.00 hod. dňa 26. apríla 2019 v meste W., mestská časť V., na M. ulici prišiel k oplotenému areálu poškodenej osoby X. L. R. F., s. r. o., XXX XX U. A., R. XXX, IČO: XX XXX XXX, presne nezisteným spôsobom vnikol do vnútra areálu, prešiel k motorovému vozidlu ťahač návesov vo vlastníctve poškodenej osoby značky MAN TGX 18.440 4x2 BLS TGX, EČ: W., použitím sily prekonal uzamknutie záveru palivovej nádrže vozidla a cez takto vytvorený otvor pomocou hadice prečerpал do dvoch prinesených bandasiiek spolu 60 l nafty v celkovej hodnote 83,94 eura, obe bandasky vynesol von z areálu, pričom bol vyrušený a z miesta činu ušiel preč, čím svojím konaním spôsobil poškodenej osobe X. L. R. F., s. r. o., XXX XX U. A., R. XXX, IČO: XX XXX XXX, odcudzením celkovú škodu vo výške 83,94 eura, ktorú poškodenému v plnom rozsahu dňa 24. februára 2020 uhradil.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, zistiac poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. k), písm. l), písm. n) Trestného zákona, zistiac prit'azujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a § 57 ods. 1 Trestného zákona peňažný trest vo výmere osemsto eur. Podľa § 57

ods. 2 Trestného zákona vymožená suma peňažného trestu pripadá štátu, a podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona mu okresný súd ustanovil pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený nahradený trest odňatia slobody vo výmere päť mesiacov.

Rozsudok okresného súdu napadol odvolaním prokurátor a vo výroku o treste, ktoré Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 10. decembra 2020, sp. zn. 4To/64/2020, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil v napadnutom výroku a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného Š. H. odsúdil podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, za zistenia poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. k) Trestného zákona a prítážujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, na trest odňatia slobody desať mesiacov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia.

Proti rozsudku krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 24. marca 2021, podal obvinený najprv sám 28. mája 2021 a následne prostredníctvom obhajcu 29. júna 2021 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných uviedol, že oba rozsudky sú založené na nezákonne vykonaných dôkazoch a na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. V súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že rozsudky boli založené na nezákonne vykonaných dôkazoch. Ide najmä o fotografiu z fotopasce. Nakoľko objekt poškodenej spoločnosti nebol označený, že je strážený kamerovým systémom. Z toho dôvodu nemala byť fotografia z fotopasce zaradená medzi dôkazný materiál. Vo vzťahu k naplneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený poznamenal, že rozsudky oboch konajúcich súdov sú založené na nesprávnom právnom posúdení skutku. Poukázal na § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 10 ods. 2 Trestného zákona a uviedol, že spôsob vykonania činu a jeho následok, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a jeho pohnútku odôvodňujú záver, že závažnosť jeho činu bola nepatrná. Dôvodom je podľa neho tá skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní aj oba konajúce súdy mali vyhodnotiť jeho čin ako priestupok, nakoľko ním spôsobil škodu len vo výške približne 84 eur. Avšak ako vyplýva aj z výpovedí svedkov T. E. a tiež Ľ. U., bandasky s odcudzenou naftou našli hneď pri plote poškodenej spoločnosti plné, a teda poškodenej spoločnosti nebola spôsobená žiadna škoda, nakoľko si naftu v nájdených bandaskách ponechala. Činom neohrozil nikoho život alebo zdravie a aj z fotodokumentácie založenej v trestnom spise je zjavné že plot, cez ktorý prešiel do areálu poškodenej spoločnosti bol natoľko poškodený a boli v ňom doslova diery ako vráta, že nemožno hovoriť o tom, že by musel prekonať nejakú prekážku, ktorá by bránila vo vstupe do areálu poškodenej spoločnosti a už vôbec nie s použitím sily alebo ľst'ou. Navyše jeho snahou bolo zabezpečiť pohonné hmoty, aby mohol vozit' dcéru na hodiny baletu, nakoľko v tom čase nemal finančné prostriedky, resp. chcel ušetriť, aby mohol rodine zabezpečiť iné, potrebné veci pre fungovanie rodiny (strava, hygienické potreby a pod.). Následne aj preto odišiel od rodiny do zahraničia (Talianska), aby rodinu uživil a preto sa aj nezúčastňoval hlavných pojednávaní. Tieto skutočnosti však podľa obvineného ani jeden z konajúcich súdov nezohľadnil hoci bol na to podľa neho dôvod. Poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 311/2017 z 18. februára 2020) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 96/2014), z ktorých vyplýva, že musí byť skúmaná závažnosť činu, preto v jeho trestnej veci, vzhľadom na uvedené skutočnosti, nejde o závažný delikt. Poukazujúc na § 125 ods. 1 Trestného zákona v jeho prípade sa mal uplatniť princíp ultima ratio, podľa ktorého by sa mali kriminalizovať len tie najzávažnejšie prípady a malo by sa umožniť čo najširšie uplatnenie mimotrestných reakcií na porušenie práva. Orgány činné v trestnom konaní a súdy majú uplatňovať trestnú represiu len na prípady spoločensky škodlivé, pri ktorých mimotrestné prostriedky nestačia k ochrane ohrozených, či porušených práv.

Dovolateľ v ďalšej časti uviedol, že v súdnom konaní boli splnené a dané aj všetky podmienky na uzavretie zmluvy s poškodeným podľa § 220 Trestného poriadku resp. § 282 ods. 3 Trestného poriadku

nakoľko jeho skutok bol kvalifikovaný ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, za ktorý Trestný zákon ustanovuje hornú sadzbu trestu odňatia slobody dva roky; vyhlásil, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, a sú podľa neho odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho vyhlásenie bolo vykonané slobodne, vážne a určito; nahradil škodu, aj keď poškodenej spoločnosti nebola spôsobená; a vzhľadom na povahu a závažnosť spáchaného činu, keď mala byť poškodenej spoločnosti spôsobená len škoda vo výške približne 84 eur, čo nie je ani škoda malá; na mieru akou bol trestným činom dotknutý verejný záujem, t. j. že činom nepoškodil nikoho život alebo zdravie; vzhľadom na jeho osobu ako obvineného, keď v Slovenskej republike nebol od roku 1995 trestne stíhaný, a aj dva skutky z roku 1984 a 1995 mu boli zahľadené; a vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery bol podľa obvineného takýto spôsob rozhodnutia dostačujúci.

Okrem toho podľa obvineného krajský súd pri rozhodovaní o treste mu nepriznal ako poľahčujúcu okolnosť skutočnosť, že sa k spáchaniu krádeže priznal podľa § 36 písm. h) Trestného zákona a tým tiež významne napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Podľa názoru obvineného týmto postupom bola porušená zásada § 2 ods. 10 Trestného poriadku, kde poukázal na rozhodnutie II. ÚS 76/2011, podľa ktorého je povinnosťou všeobecného súdu postupovať tak, aby všetky relevantné práva obvineného boli rešpektované. Pokračoval, že nie je teda možné niektoré z týchto práv uprednostniť do tej miery, že tým dôjde k praktickej eliminácii iného práva. Navyše podľa obvineného tým postupom krajského súdu bola porušená aj základná zásada trestného práva procesného in dubio pro reo. S dôvodmi, pre ktoré mu krajský súd nepriznal uvedené poľahčujúce okolnosti sa obvinený nemôže stotožniť, nakoľko krádež skutočne spáchal sám. Každý zo svedkov vypovedá ohľadom prítomnosti ďalších osôb inak. Ďalej obvinený poukázal na svedecké výpovede R. F., T. E. a L. U. a uviedol, že v priebehu celého vyšetrovania sa orgány činné v trestnom konaní nezaoberali údajnými ďalšími spolupáchateľmi. Krajský súd tak nemal z čoho ustáliť, že sa skutku dopustil aj spolu s inými osobami. Ide podľa obvineného len o domnienky krajského súdu, že spáchal skutok s ďalšími osobami; keďže (krajský súd, pozn.) vychádzal len zo svedeckej výpovede R. F., ktorú nikto iný zo svedkov nepotvrdil. Pokračoval, že tento svedok vo výpovedi aj zavádzal a uplatňoval si ako konateľ poškodeného škodu, ktorá poškodenému nebola spôsobená. Ako totiž vyplýva z výpovede ako T. E. (z 27. apríla 2019), tak aj L. U. (12. júna 2021), títo potvrdili to, že od začiatku tvrdil, že bandasky s naftou nechal na mieste, resp. pri areály spoločnosti X. L. R. F., s. r. o., kde ich pri následnej obhliadke našli a boli plné. Preto podľa obvineného poškodenej spoločnosti žiadna škoda nevznikla a preto si ju nemala poškodená spoločnosť prostredníctvom R. F. ako konateľa tejto spoločnosti uplatňovať. Preto ide podľa obvineného o nedôveryhodnú osobu, navyše ktorej tvrdenia o ďalších spolupáchateľoch nikto nepotvrdil. Preto má obvinený za to, že krajský súd mal v tomto prípade uplatniť zásadu „v pochybnostiach v prospech obvineného“ a mal mu rovnako ako prvostupňový súd priznať ako poľahčujúcu okolnosť aj to, že sa k činu priznal. Uvedený postup krajského súdu by obvinený chápal v prípade, keby boli s ním prichytené pri čine iné osoby alebo činnosťou orgánov činných v trestnom konaní identifikované a zadržané aj iné osoby, ktoré by sa k činu doznali a potvrdili by, že spolu s nimi spáchal čin, pre ktorý bol odsúdený. Dodal, že v danom prípade však tomu nebolo.

Obdobne sa obvinený nestotožnil s názorom krajského súdu, že nenapomáhal príslušným orgánom pri objasňovaní trestnej činnosti. Od začiatku totiž spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní. K skutku sa doznal hneď pri prvom výsluchu a svoju vinu nepopieral. Prijal aj trest, ktorý mu uložil trestným rozkazom z 8. apríla 2020, sp. zn. 5T/27/2020, prvostupňový súd a nepodal voči nemu odpor. Následne sa nezúčastňoval na hlavnom pojednávaní konanom pred okresným súdom z dôvodu, že sa snažil zabezpečiť prácou v zahraničí svoju rodinu. Na konanie hlavného pojednávania sa riadne ospravedlnil a vyjadril sa, že sa môže konať v jeho neprítomnosti. Toto mu podľa jeho názoru nemôže ísť na vrub. Navyše na hlavnom pojednávaní konanom okresným súdom (ako vyplýva zo zápisnice z hlavného pojednávania) bolo dokazovanie vykonané čítaním výpovedí z prípravného konania, pričom on (obvinený, pozn.) sa vo svojich výpovediach v prípravnom konaní k spáchaniu prečinu krádeže priznal. Teda nekonali sa žiadne výsluchy svedkov či poškodeného, pre ktoré by bolo nevyhnutné vykonávať hlavné pojednávanie vo viacerých termínoch. Ďalej poukazujúc na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky uviedol, že prijatie riešenia (rozhodnutia) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti. Preto na vyššie popísané okolnosti prípadu má obvinený za to, že uložené mu

tresty oboma súdmi boli nespravodlivé, keď aj peňažná pokuta vo výške 800 eur vzhľadom na výšku spôsobnej škody, ktorá navyše ani podľa jeho názoru poškodenej spoločnosti nebola spôsobená, bola neprimerane vysoká.

Na základe uvedeného obvinený konštatoval, že páchateľa možno so spravodlivosťou a teda aj spoločnosťou, zmieriť len spravodlivým trestom. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu. Z uvedeného podľa neho vyplýva, že v prípade ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v teste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie, bezprávie voči neprimerane potrestanému páchateľovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu. Poznamenal, že v zmysle zákonnej požiadavky primeranosti trestu má byť uložený trest úmerný aj škode (v jeho prípade cca 80 eur), ktorú páchateľ trestným činom spôsobil a nemá páchateľovi spôsobiť zbytočné útrapy. Pokračoval, že trest, ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchateľa nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchateľa. Netreba podľa obvineného zabudnúť ani na vek dotknutého človeka, čo je podľa Európskeho súdu pre ľudské práva samostatnou okolnosťou prípadu (okrem veku aj zdravotný stav, rodina a pod.). Obvinený zdôraznil, že hlavne krajský súd tieto skutočnosti nezohľadňoval a ani neskúmal; nezohľadnil to, že je jediným živiteľom rodiny a že má vyživovaciu povinnosť voči dvom maloletým deťom (L. H., nar. XX. E. XXXX, N. H., nar. XX. W. XXXX), navyše po dlhom čase sa mu podarilo zamestnať sa v spoločnosti Jaguar Land Rover Slovakia, s. r. o. a nemusel cestovať za robotou do zahraničia.

Podľa obvineného je podstatná tá skutočnosť, že vôbec nemá vedomosť o tom, že mu bol v Taliansku rozhodnutím súdu v Bolzáne z 8. mája 2018, sp. zn. 4/2018, uložený podmienený trest odňatia slobody. V Taliansku mu nebol pridelený tlmočník a advokát, ktorý ho zastupoval mu len povedal, že za skutky je na dva roky vyhostený a ak trest vyhostenia poruší, tak mu bude uložený súdom dvojročný trest odňatia slobody a pokuta 500 eur. Obvinený má za to, že krajský súd nevyhodnotil náležité skutkový stav keď vychádzal len z Odpisu registra trestov, kde sa dokonca uvádza, že môže ísť o „opatrenie“.

Z uvedených dôvodov obvinený považuje rozhodnutie za založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku okresného a krajského súdu a navyše rozhodnutie sa zakladá na nezákonne vykonaných dôkazoch. Na základe toho obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v neprospech obvineného; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu vo výroku o vine a treste; a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vo veci v potrebnom a vymedzenom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho nepovažuje - pokiaľ ide o splnenie dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku - za dôvodné a opodstatnené. Podľa prokurátora boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa obžaloby, pretože podľa výpovede poškodeného bolo poškodené veko nádrže, z ktorej bola odcudzená nafta (napr. vyšetrovací spis č. l. 34, 67), fotopasca podľa fotografie a výpovedí v spise snímala ako alarm vnútorný priestor poškodeného v čase mimo jeho prítomnosti a zároveň v čase uzatvorenia tohto priestoru pre verejnosť (napr. vyšetrovací spis č. l. 84), a nefungovala ako informačný systém na zaznamenávanie osobných údajov iných osôb ako poškodený, ktoré potenciálne môžu navštíviť tento vnútorný priestor poškodeného v čase, kedy je otvorený pre oprávnené osoby, a obvinený bol takmer ihneď zadržaný políciou a priznal sa sám aj ako zadržaný, a následne aj ako obvinený, pričom mal dostatok času na zvolenie si obhajcu, pretože vo veci neboli splnené podmienky na konanie podľa § 204 ods. 1 Trestného poriadku, a samotné obvinenie bolo obvinenému vznesené s dostatočne dlhým časovým odstupom, a pokiaľ ide o jeho odsúdenie, je riadne a dostatočne zrozumiteľne vyznačené v odpise registra trestov (napr. vyšetrovací spis č. l. 95) a prípadne porušenie jeho práv v právoplatne skončenom trestnom konaní v Taliansku, ak k nemu malo dôjsť, nie je

predmetom konania v tejto trestnej veci.

S poukazom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podané dovolanie v časti podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je podľa prokurátora zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným Š. H. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014). Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012). Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Súčasne je potrebné pripomenúť, že rozsudok okresného súdu napadol odvolaním len prokurátor, a to vo výroku o treste. Výrok o vine rozsudku súdu prvého stupňa nebol napadnutý odvolaním - a to ako obvineným, tak ani prokurátorom a prieskumu dovolacieho súdu bol podrobený len výrok o treste. Preto dovolateľom uvádzané námietky smerujúce k výroku o vine nemohli byť posúdené ani v dovolacom konaní.

Nad rámec uvedeného však - pre úplnosť - dovolací súd uvádza vo vzťahu k obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom, keďže nesprávne

hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Možno opakovane podotknúť, že podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku dôkazy v každom prípade hodnotí súd a prípadný nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov zo strany procesných strán nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti pripomenúť, že Trestný poriadok výslovne ustanovuje, že súd a orgány činné v trestnom konaní môžu brať do úvahy len dôkazy, ktoré boli získané zákonným spôsobom. Z § 119 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že dôkazným prostriedkom je procesný úkon, pomocou ktorého orgán činný v trestnom konaní alebo súd získava poznatky dôležité na objasnenie veci. Dôkazom je priamy poznatok alebo výsledok činnosti orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý získal pomocou dôkazného prostriedku a slúži na objasnenie skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania. Podmienkou, aby dôkazom mohlo byť naozaj „všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie vecí“, je, aby išlo o dôkazy získané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku treba podľa judikatúry považovať jednak splnenie formálnych (procesných) podmienok, vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu, a jednak splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon, použitý dôkazný prostriedok na vykonanie, resp. získanie dôkazu, bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť (primerane pozri R 38/2003-I, ZSP 74/2006).

Zároveň netreba opomenúť aj § 119 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého strana môže dôkaz obstarat' alebo dať návrh na jeho vykonanie, avšak sama ho vykonať nemôže. Predmetná činnosť náleží len orgánom činným v trestnom konaní, prípadne súdu.

Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje (R 52/2013-III), že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 16/2013-I).

Ďalej je potrebné uviesť, že pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, hodnotí najvyšší súd skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu tak môže byť len nesprávne právne posúdenie v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 47/2008 a 3/2011). Pokiaľ ide o ďalšie námietky, ktoré obvinený v rámci dovolania vecne uplatnil a ktorých podstata je zrekapitulovaná vyššie, tieto majú skutkový

charakter, keďže sa nimi snaží dosiahnuť revíziu skutkových zistení okresného súdu, ktoré si osvojil aj krajský súd a ktorých správnosť a úplnosť nemôže najvyšší súd v tomto konaní iniciovanom obvineným skúmať ani meniť. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Najvyšší súd sa preto s týmto okruhom námiatok obvineného nemohol zaoberať (primerane napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože ako už bolo vyššie uvedené určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II).

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, že zo žalovanej trestnej činnosti obvineného jednoznačne a priamo usvedčila nielen jeho priznávajúca sa výpoveď z prípravného konania, ale nepriamo aj výpoveď svedka poškodeného R. F., výpovede svedkov T. E., L. E., L. U., A. F., a nakoniec aj všetky ostatné na vec vzťahujúce sa listinné dôkazy (zápisnica o obhliadke miesta činu a fotodokumentácie k nej, fotka z fotopasce, úradný záznam policajnej hliadky zo dňa 27. apríla 2020, EKV, výpisy z obchodného registra). Najvyšší súd sa stotožnil s konštatovaním krajského súdu, že v tomto konaní bol zadovážený dostatok dôkazov, ktorými boli objasnené všetky základné skutočnosti dôležité pre trestné stíhanie uvedené v ust. § 119 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré okresný súd potreboval pre svoje rozhodnutie.

K námietke obvineného, že pri posudzovaní trestnosti jeho konania mala byť uplatnená zásada ultima ratio, najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), podľa ktorého len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo na majetku možno uložiť za jeho spáchanie, v spojení s čl. 86 písm. a) Ústavy, podľa ktorého do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky patrí uznávať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch, zveruje právomoc vymedziť katalóg trestných činov a trestov za ich spáchanie a určovať tak trestnú politiku štátu výlučne zákonodarcovi. V konkrétnom prípade síce o vine a treste môže rozhodnúť iba súd (čl. 50 ods. 1 Ústavy), ten je pritom vždy viazaný zákonom (čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1 Ústavy). Zo zmieneného ústavného princípu „žiadene trestný čin bez zákona“ (nullum crimen sine lege) potom vyplýva nielen to, že súd nemôže rozširovať podmienky trestnej zodpovednosti, ale tieto nie je oprávnený ani zužovať v tom smere, že konanie (opomenutie) naplňajúce všetky zákonodarcom stanovené znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu (u prečinov včítane potrebnej miery závažnosti) označí za beztrestné. Preto ak páchatel' svojim konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku. Pravidlo ultima ratio možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 96/2014).

V súvislosti s namietaným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody je vo všeobecnej rovine potrebné uviesť, že podľa § 34 ods. 4 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Rovnako je však potrebné dodať, že podľa § 37 písm. m) Trestného zákona v prípade, ak sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený alebo predchádzajúce odsúdenie bolo zahladené, nie je možné takúto recidívu posudzovať ako príťažujúcu okolnosť. Avšak súd pri svojom rozhodovaní musí vždy zohľadniť všetky okolnosti podstatné pre priznanie tejto príťažujúcej okolnosti. Zákon tak ustanovuje potrebu materiálneho chápania recidívy, a to na rozdiel od jej čisto formálneho chápania. Súd musí predovšetkým skúmať tie okolnosti, ktoré charakterizujú jeho vzťah k trestnej činnosti a možnosti nápravy. Rovnako je potrebné tiež vyhodnotiť povahu trestnej činnosti a jej závažnosť. Navyše podľa judikatúry (R 6/1975) zahľadzenie

odsúdenia alebo zákonná fikcia, že sa na páchatel'a hľadí, akoby nebol odsúdený, nebráni súdu, aby pri hodnotení osoby páchatel'a prizeral na skutočnosť, že páchatel' v minulosti spáchal trestný čin a z tejto skutočnosti vyvodil príslušné závery, pokiaľ ide o sklon páchatel'a k trestnej činnosti, jeho vzťah k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, možnosť jeho nápravy a pod. Ale túto skutočnosť možno považovať za prítiažujúcu okolnosť len vtedy, keď so zreteľom na svoju povahu (najmä so zreteľom na časový odstup medzi trestnými činmi, správanie páchatel'a v tomto medziobdobí, povahu minulého a terajšieho trestného činu a pod.) zvyšuje stupeň nebezpečnosti nového trestného činu pre spoločnosť.

Vo vzťahu k možnosti preskúmania poľahčujúcich a prítiažujúcich okolností je však nutné tiež uviesť, že otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a prítiažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo prítiažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. R 18/2015).

V súvislosti s argumentáciou obvineného o neprimeranom treste však najvyšší súd dodáva, že za trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona možno páchatel'a potrestať odňatím slobody až na dva roky, pričom dovolateľovi bol najprv okresným súdom uložený peňažný trest vo výmere osemsto eur a následne - po konštatovaní krajského súdu - že uloženie peňažného trestu obvinenému nebude z hľadiska individuálnej prevencie spĺňať účel trestu odňatia slobody, keďže ako krajský súd uviedol, predchádzajúce odsúdenia, ich charakter a uložené tresty obvinenému, nesplnili v jeho prípade svoj účel, najmä z hľadiska individuálnej prevencie. Je teda zrejmé, že obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za predmetný trestný čin pripúšťa, a vo výmere v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Pritom, ako už bolo uvedené vyššie, otázka zisťovania, resp. zhodnotenia existencie poľahčujúcej okolnosti, konkrétne, že sa páchatel' pričínil o odstránenie škodlivých následkov trestného činu alebo dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu, prípadne, že sa priznal k spáchaniu trestného činu a trestný čin oľutoval, je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného Š. H. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.